

Land og Kjøbstad fælles overordnet Communalbestyrelse. Jeg antager, at den vil findes trykt omdeelt i Løbet af Mødet.

Efter Dagsordenen foretoges: Fortsættelse af anden Behandling af: Udkast til Lov om nogle Forandringer i Fæstelovgivningen.

Det Affnit, der i Gaarsmødet var under Forhandling, da vi standfede, var § 3 af Udkastet med de dertil foreslåede Ændringer, i Forbindelse med det af Mindretallet stillede Forslag til en ny § 8. Vi optage altsaa Forhandlingen deraf. Den ærede Ordfører har Ordet.

Ordføreren (Behmann): Forhandlingerne bleve — som den høitærede Formand bemærkede — igaar staaende ved den berømte Enkeparagraph. Naar de Herrer ville erindre det Forhold, hvortil jeg i sin Tid har stillet mig til de to Love om Kvindeens Myndighed og om Kvindeens lige Arveberettigelse, troer jeg ikke, at man vil nægte, at der hos mig findes en Tilbøjelighed til ikke at nægte nogen Deel af Kvindeerne en hæderlig og indflydelsesrig Stilling med Hensyn til alle deres Retsforhold, og jeg forudsætter som givet, at Enkerne ikke ere den mindst interessante Deel af Kjønnet. Men desuagtet forekommer det mig, at der i vor Lovgivnings og sædvansmæssige Opfattelse af Kvindeens Stilling er en forunderlig Forkjærlighed netop for Enken. Dette fremtræder meget stærkt, thi imedens indtil for kort siden enhver ugift Pige, hvor gammel og forstandig hun end var, og hvilken Formue hun end havde, var fuldkommen umyndig, medmindre hun erholdt *veniam sexus*, det vil sige, Tilgivelse for sit Kjøn, hvilket — skjøndt ikke uden Besvær — kunde indrømmes hende, og medens det Samme endnu er Tilfældet med den gifte Kone, der staaer under sin Mandes Bærgemaal, er Enken fuldkommen myndig ikke blot i samme Omfang som den fuldmyndige Mand, men selv om hun ikke har opnaaet den Myndighedsalder, som kræves af Mændene. Dette staaer i en stærk Modsetning til Forhold paa mange andre Steder, for ikke at tale om den diametrale Modsetning til de indiske Forhold; thi medens Enken der bliver

brændt, saasnart hendes Mand er død, lever hun her først rigtig op og faaer sine fulde Rettigheder, naar hun bliver af med sin Mand. Den 20aarige Enke er fuldkommen myndig, medens den 20aarige Mand kun er mindreaarig. Denne Forkjærlighed for Enkerne har ogsaa appaeret sig i Fæsteforholdet, idet man der har sagt, at Fæsteforholdet ikke skal gjælde for Mandens Levetid alene — hvilket jeg ikke skal nægte ved et Forhold, hvor Manden er den egentlige Styrrer og Hovedpersonen, vilde være det Naturligste — men man har fra Arils Tid udvidet det og sagt, at Fæstet gjælder for Fæsteren og hans Enke. Jeg skal ikke bestride en Sætning, der er gammel i Lov og Sædvane, men for at forfølge den opstillede Sammenligning, saa er Reglen med Hensyn til Kvindeens Myndighed ikke den, at naar Konen bliver Enke, bliver hun myndig, og naar hun vil gifte sig igjen, vedbliver hun at være myndig, men Reglen er den, at hun i saa Fald kommer under sin nye Mandes Bærgemaal. Saaledes burde det ogsaa være med Fæsterens Enke. Saakonge hun er Enke, er hun selv Fæster, men naar hun gifter sig paany, ophører hun at være Fæsterens Enke. Her maa jeg udbede mig den høitærede Ministers Tilløbelse til at bemærke, at efter al Logik og Mathematik — *Cæsar non supra grammaticos* — kan Enken ikke paa een Gang være en Mandes Enke og en Andens Kone. Naar hun gifter sig igjen, indtræder hun i et nyt Familienforhold, antager almindeligviis et nyt Familienavn og ophører med det Samme at være myndig, og hendes Enkeforhold er da ophørt. Nu svarede den høitærede Indenrigsminister: Ja, der gives dog Forhold, hvor en Enke kan være i Besiddelse af Rettigheder, som hun overfører paa sin nye Mand. Han har vel tænkt paa Forpagningscontracter, hvilket vist er det eneste Forhold, skjøndt Sætningen heller ikke der gjælder ubetinget. Men her er den Forskjel, at Forpagningen er indgaaet paa et bestemt Aaremaal og under andre Vilkaar, idet der er forekrevet en bestemt Agerdykningsmaade og er taget Garantier imod Alle og Enhver ved at fordrø særlig Caution, o. s. v. Pigesom man da kan sige, at under visse Begrænsninger kan en Forpagtning afstaaes til